

Paměti Olgy Fierzové, Uršulka,

neděle 14. dubna 2014, četl Martin Stropnický

Když jsme jezdili do internačních táborů pro děti, často se na nás internovaní obraceli s úzkostlivými dotazy, nejsou-li náhodou v našich domovech také jejich děti. Většinou jsme museli dávat odpověď zápornou, po níž následovala úpěnlivá prosba, abychom jim děti našli. Sami neměli k tomu možnost. Protože dozorcí často nám zbraňovali s internovanými rozmlouvat, museli jsme se spokojit jen letmým záznamem. Při návštěvě jiných táborů a středisk pátrali jsme pak po těchto dětech. Také jsme posílali jejich seznam na československý a mezinárodní Červený kříž, i na policejní úřady, ale obvykle bez výsledků. Všechny úřední zájem byl soustředěn na zmizelé děti české, hlavně lidické. V tom směru pracoval celý rozvětvený aparát. O opuštěné děti německé neměl tehdy ještě nikdo zájem a snaha alespoň o jejich registraci byla pokládána za kolaborantství.

Na jaře 1946 vyhledal nás pater Dr. Adolf Kindermann, nedávno propuštěný z „Hagiboru“. Doufal, že dvě děti jeho známých jsou v naší péči. Bohužel nebyly. Radovali jsme se však z osobního setkání s tímto obětavým sluhou Božím. Slyšeli jsme o něm na Hagiboru, že tam byl věřícím katolíkům podobnou duševní oporou, kterou se stali svými pravidelnými náboženskými proslovky i československý farář Jan Kučera a Přemysl Pitteř.

Slíbili jsme dr. Kindermannovi pomoc při pátrání a zapsali si údaje o pohřešovaných. Jsou to děti německého lékaře, který je válečným zajatcem. Matka dětí byla za revoluce v okolí Kladna těžce raněna a po několika dnech zemřela.

Krátce předtím jsme poslali seznam všech našich dětí zemskému ústředí péče o mládež. Mají tam již také záznamy z jiných okresů o dětech, nalezených po revoluci. Ptáme se tam tedy také po Uršule a Wolfgangovi Pischelových. S radostí mohu dr. Kindermannovi poslat tuto zprávu:

V zemském ústředí péče o mládež je záznam o jednom dítěti neznámého původu asi tři roky starém, které si říká Uršula Pichl. Dítě bylo přivezeno ruskými vojáky do nemocnice v Karlových Varech. Ujala se ho jistá žena, která však musela na odsun. Dítě bylo pak odevzdáno panu Leopoldu Hájkovi v Karlových Varech. Je možné, že toto dítě je totožné s Uršulou Pischelovou, kterou hledáte. Fotografie nezjištěného dítěte je v zemském ústředí péče o mládež a také v pátracím oddělení repatriačního úřadu. Doporučuji, aby někdo, kdo Uršulu Pischelovou znal, se na tyto fotografie podíval.

„Zaplať Pán Bůh,“ zní odpověď. „Myslím, že je to ono dítě, které se hledá. Známe jeho tetu, která se může osobně přesvědčit.“ V záplavě starostí s 250 dětmi, které máme ve vlastní péči, zapomínáme na Uršulku. Ostatně věc byla pro nás vyřízená. Ale po půl roce oživila nečekaným způsobem.

Měli jsme často co dělat s dětským oddělením repatriačního úřadu. Bylo naší povinností hlásit tam naše děti neznámého původu. Referát pátrací měl jistý člen SNB. Snad by se byl hodil k pátrání po zločincích, ale pátrání po dětech on jenom plete. Jednoho dne přinesla mu naše pracovnice jakési spisy. Náhle ji začal přísně vyslychat a vytasil se se „zrádným“ dopisem s hlavičkou Milíčova domu, který byl prý zabaven u jednoho Němce. Byl to onen výše zmíněný dopis dr. Kindermannovi. Prozrazuje prý účast na protistátní činnosti! Kindermann již je prý vyšetřován jako podezřelý z pašování dětí a pisatelku dopisu čeká stejný osud.

Čekali jsme, co se z věci vyvine, ale když dlouho žádné udání nepřicházelo, na věc jsme zapomněli. Téměř rok po prvním dotazu po sourozencích Pischelových zaslal nám pražský komitét Mezinárodního Červeného kříže dotaz po těchto dvou dětech. To znamená, že dr. Kindermannovi bylo zabráněno, aby použil informace, kterou jsme mu zprostředkovali. Oznámili jsme tedy vše Mezinárodnímu Červenému kříži a měsíc nato bylo naší spolupracovnici řečeno, že Uršula už je doma. Tedy opět pokládáme případ za skončený. Avšak za další měsíc přišel obsáhlý dopis ze Západního Německa od otce obou dětí. Byl mezitím propuštěn ze zajetí, ale jeho Uršulka je stále v Čechách! Vřele děkuje za to, že náš dopis umožnil pátrání po dcerušce a prosí o pomoc proti těm, kdo ji nechtějí vydat. Přikládá fotografie dětí: dvouletá holčička se naklání mateřsky nad kočárkem, v němž leží její půlroční bratříček.

V Německu se již přihlásila uprchlice, která děti převzala od umírající matky. Odjela s nimi v autobusu s raněnými vojáky směrem na Karlovy Vary. Byla však nucena vystoupit a bylo jí řečeno, že děti budou dány do dětského domova. Když sama přišla po čtrnácti dnech do Karlových Var, nemohla najít jejich stopu. Nyní tam zajela teta dětí a našla v zápisech karlovarské nemocnice dva záznamy z května 1945 o ošetření dítěte „Pichl Ursula“ na očním oddělení. Dále získal otec svědectví několika odsunutých žen z karlovarského okresu, které podle fotografie s určitostí poznaly jeho Uršulku a místopřísežně prohlásily: Dítě Ursulu Pichlovou převzala v červenci 1945 z karlovarské nemocnice pí M. německé národnosti. Bylo jí přitom řečeno, že vojáci odevzdali dítě do nemocnice v květnu. Holčička vyprávěla, že otec byl ve válce, matka že se nevrátila z nákupu a že měla bratříčka Wolfganga. Dítě zůstalo u pí M. do listopadu 1945. Tehdy byl muž pí M. zatčen a téhož večera byla Uršula odvedena českými četníky. Ti prohlásili, že nalezené děti nemající rodiče musí být vychovávány česky. Na Uršulu si začala činit nárok jakási Češka. Některé ze svědků žen spatřily později Uršulu v Karlových Varech.

Přesto, že totožnost dítěte byla nesporná, dostal otec v srpnu 1946 od Čs. Červeného kříže tuto zdrcující zprávu:

Sdělujeme Vám, že jsme teď dostali spis z Okresní péče o mládež v Karlových Varech, která důkladně prozkoumala všechny podrobnosti případu Uršuly Pischelové. „Ursula Pischeľ“ byla přivezena do tamější nemocnice již v březnu 1945 jako dítě neznámých uprchlíků, zatím co Vaše dcera měla být přivezena vojáky až v květnu. Jedná se tedy jen o podobnost jména.

Můžeme se divit, když otec v tom spatřuje záměrné zfalšování se strany českých odpovědných činitelů? Utvrdzuje ho v tom skutečnost, že teta dětí, žijící v Čechách, nepořídila ani u pražských úřadů, kde podle předložených fotografií zjistila s určitostí totožnost sporného dítěte.

Důkladné prozkoumání všech příložených dokladů nás utvrzuje v přesvědčení, že otec je v právu. Chápeme, že pěstouni si dítě oblíbili a nechtěli se od něho odloučit. Avšak jak neprozíravá je sociální tajemnice! Myslí asi, že je to vlastenecký čin, když skrývá pravou skutečnost a napomáhá českým pěstounům. Ve skutečnosti jen tvoří zlou krev, která živí novou nenávisť. Je v samém zájmu českého národa, abychom přivodili nápravu. Nové prozkoumání věci ukázalo, že tajemnice, která vyšetřovala případ na místě, nejednala správně. Věc byla odevzdána ministerstvu sociální péče, u kterého se nedávno soustředilo všecko pátrání po dětech. A ministerstvo rozhodlo, že dítě Uršula musí být vráceno rodičům.

S ulehčením podáváme otci tuto zprávu. Zároveň však jej upozorňujeme, že jsou teď řídké možnosti dopravy dětí do Německa. Sami máme v péči čtyři děti, jejichž rodiče se nám ohlásili z Bavorska, a ty již celou zimu čekají na odcestování. V létě 1947 jsme je znovu přihlásili u ministerstva vnitra k transportu a upozornili při tom také na Uršulku. Zemské ústředí nám sdělilo, že dítě není již u pěstounů, nýbrž připraveno k transportu v jistém dětském domově. A tak jsme měli za to, že Uršulka odjela s našimi čtyřmi dětmi v půli srpna. Brzy, dne 28. srpna 1947 vezla naše spolupracovnice naše nejposlednější dítě k odsunu. Transport se soustředil v Brně a Červený kříž ji požádal, aby vzala s sebou ještě jiné tři děti. Jaké překvapení, když mezi nimi zjistila Uršulku, teď již čtyřleté, zdravé a veselé děvčátko! Naše pracovnice je šťastna, že ji teď může poznat jako živou bytost, nikoli jen jako předmět podezřelého dopisu!

V září 1947 dojela Uršulka konečně k svému ustaranému tatínkovi.

A co bylo s jejím bratříčkem Wolfgangem? Byl ještě tak malý, že nemohl vyslovit svoje jméno, a proto bylo všecko pátrání dosud marné. Napsali jsme otci jména vedoucích sester dvou dětských domovů v okolí Karlových Var, kde dítě mohlo být odevzdáno. Červený kříž v Bavorsku vypátral jejich jména, nemohly však dát žádnou zprávu. Otec stále hledá.

Doufejme, že se dítě má dobře, snad u nějaké nové maminky, která se opuštěného dítěte ujala a s ním odcestovala do Německa. Tady možnost našeho pátrání končí.